

מזיכרונותיהם של פרדריק ומנחם ריימס על החיים במחנה גירס

פרד

השנה 1940. חורף. גשם, רוח, רטיבות וקור... הוכנסנו לצריפים ריקים לחלוטין. בלילה הראשון לא היה אפילו קש לישון עליו... היה זה מעבר חד מבית, ומחיים נורמליים פחות או יותר, למציאות שהיתה חדשה לכולנו; המעבר היה כל כך חד, שכולם היו בהלם. לאחר ימים אחדים החלו המבוגרים לקלוט את האסון שפקד אותם. התינוקות והזקנים בכו ונאנקו.

מנחם

בסך הכול היו במחנה 300 צריפי עץ גדולים, שניתן לכלוא בהם כ- 20,000 אנשים. המחנה היה מחולק לשלושה עשר בלוקים (או "איים" - îlot בפי הצרפתים), ובכל אחד מהם היו בין עשרים וחמישה לעשרים ושמונה צריפים. כל בלוק היה מוקף בגדר תיל ונתון לשמירה של שומרים צרפתים. הבלוק שלנו, בלוק I, אכן היה "אי" - היינו מופרדים ומבודדים מהבלוקים האחרים, וכמובן מהעולם החיצוני.

אורכו של הצריף היה כשלושים מטרים ורוחבו כשבעה מטרים. בשני קצותיו היתה דלת. החלונות היו למעשה תריסי עץ הניתנים לפתיחה, וכמובן גרמו לוויכוחים רבים. לאחד היה חם מדי, לשני קר, לשלישי יותר מדי אור...

פרד

בכל פעם שאנו, הילדים בני האחת עשרה והשמונה, יצאנו בבוקר החוצה - מיד שקענו בבזבז, שכן המחנה הוקם על אדמות ביצה. לא היו בו מדרכות או ריצוף כלשהו או צמחים, רק ים של בזבז טובעני. הבזבז הגיע, ללא הגזמה, עד לברכיים, ונדרש מאמץ רב כדי למשוך החוצה את מי ששקע בו. הבזבז היה מכשול ממשי, במיוחד לזקנים שהתקשו ביותר להגיע לשירותים. כל מי ששרד זוכר את הבזבז של גירס.

החיים במחנה התמקדו באכילה ובמציאת מחסה. היו ברזים לרחצה - אך הם היו בחוץ, ובמקרים רבים המים קפאו בצינורות. החורף של אותה שנה היה קר ביותר, ובגירס שלמרגלות הרי הפירנאים צנחו מידות החום עד ל-20°C מתחת לאפס! הרחצה בתנאים אלה היתה מתאימה אולי לילדים בצופים או בתנועת בני-עקיבא שיצאו למחנה למשך ימים אחדים, אבל היו אסון לזקנים, וגם לנשים האומללות שהתרחצו ללא כל פרטיות. לנו, הילדים, לא היה כל כך אכפת, ממילא לא אהבנו להתרחץ...

בתי השימוש היו סיפור בפני עצמו. היו אלה מתקנים שהוקמו ליד גדר התיל שהקיפה את הבלוק. היו עולים במדרגות למשטח בטון הקבוע על גבי עמודים, ולאורך המשטח היו חורים בקוטר של כ-40 סנטימטרים, המופרדים זה מזה במחיצות נמוכות ופתוחים לשמים. הצרכים נעשו בכריעה, בשיטת "בול פגיעה" - אם קלעת למטרה, מה טוב, ואם לאו... מובן שלא עבר זמן רב והמקום היה מזוהם. הסירחון נעשה בלתי נסבל. מתחת לחורים היו חביות בנפח של חמישים עד מאה ליטרים, ומדי בוקר היו האסירים הספרדים מחליפים אותן בחביות ריקות. החלפת החביות נעשתה באמצעות קרוניות, שנעו על גבי מסילה צרה שהקיפה את האי.

מקור: מנחם מאיר ופרדריק ריימס, "האם העצים פורחים אצלכם?", יד ושם, ירושלים 2000, עמודים 52-53.